

Jaar	Zaaknummer
2022	133458-2022

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad van de gemeente Emmen, gehouden op donderdag 24 maart 2022 vanaf 19.30 uur in het Atlas Theater in Emmen

Voorzitter : de heer H.F. van Oosterhout
Waarnemend voorzitter : de heer G.J. Horstman
Waarnemend griffier : mevrouw I.M. Rozema
Aanwezige raadsleden (35) : de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), mevrouw A.T. Bosch-de Veen (ChristenUnie), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), de heer J. Grethe (Vitaal Emmen), mevrouw A.E. van der Ham (Wakker Emmen), mevrouw M.E. Harms (PvdA), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), mevrouw T.C. Hoogeveen-Enzing (D66), mevrouw R. Horasan (PvdA), de heer G.J. Horstman (PvdA), de heer H. Huttinga (ChristenUnie), de heer P.M. de Jonge (VVD), mevrouw U.H. Kilinçi (PvdA), mevrouw S.D. Kort (STIP), de heer M. Kuiper (SP), mevrouw D.S. Leal-Keen (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), de heer G.H.H. Linnemann (Wakker Emmen), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer M. Meijer (VVD), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer B.J. Mulder (PvdA), de heer A.H. Oldenbeuving (CDA), de heer W. Rixtum (PVV), de heer J.C. Scheltens (VVD), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen), de heer J.B. Schulte (CDA), de heer J.H.G. Sulmann (PvdA), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer R. Woltman (Wakker Emmen), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks)

Afwezige raadsleden (4) : de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer T. Kuilder (PVV), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen),

Aanwezige collegeleden (6) : de heer R.E. Kleine, de heer H.F. van Oosterhout, de heer J. Otter, de heer G.P. Rink, de heer R. Wanders, de heer R. van der Weide

Afwezige collegeleden (--) : ---

Gemeentesecretaris : mevrouw M. Plantinga-Leenders

A1. Opening en vaststelling agenda

Opening, welkom en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, hartelijk welkom op deze bijzonder locatie, bij deze bijzondere raadsvergadering die ik nu open. Ik heb vier jaar lang lopen zeuren om een andere raadszaal: die hebben we nu gevonden. Aanstaande woensdag zullen we de nieuwe raad hier installeren en dan zullen we eens kijken of dit zo is bevallen of dat we terug weer gaan naar het Raadhuisplein.

Ook hartelijk welkom aan de gasten op de tribune: leuk dat jullie er ook zijn om deze bijzondere raadsvergadering bij te wonen. Ook aan de mensen thuis die deze vergadering live kunnen volgen. Het is inderdaad de laatste vergadering van de gemeenteraad in deze samenstelling. Daarom is het goed om daar echt even bij stil te staan. En als u denkt: het wordt een korte avond, dan kan ik u wel beloven dat dat het niet wordt.

We zijn helaas vanavond niet compleet. We hebben berichten van verhindering ontvangen van de heer Bijlsma, van de heer Gerth en van de heer Poelman en zonder kennisgeving afwezig is de heer Kuilder.

Vaststelling agenda

De voorzitter: We beginnen deze vergadering nog met een aantal officiële besluiten. Het blijft tenslotte ook een echte raadsvergadering. Ik vraag het natuurlijk maar even: kan de agenda zoals deze voorligt, worden vastgesteld? Ik constateer dat dat het geval is.

A2. Notulen raadsvergadering van 3 maart 2022

De voorzitter: Kunnen de notulen van de raadsvergadering van 3 maart 2022 zo worden vastgesteld? Ik constateer dat dat het geval is. Dan hebben we dat gedaan.

De notulen van de openbare raadsvergadering van 3 maart 2022 worden ongewijzigd vastgesteld.

B1. Rapportage commissie onderzoek geloofsbrieven en onderzoek rechtmatigheid verkiezingen

De voorzitter: Dan kom ik bij dit punt met de rapportage van de commissie onderzoek naar de rechtmatigheid van de verkiezingen en het onderzoek van de geloofsbrieven. Een korte toelichting.

Deze commissie heeft een uitgebreidere taak dan de commissie onderzoek geloofsbrieven bij tussentijdse benoemingen van raadsleden. Deze commissie onderzoekt namelijk niet alleen de geloofsbrieven van de nieuw benoemde raadsleden, maar heeft ook onderzoek gedaan naar het rechtmatige verloop van de verkiezingen. Over beide onderdelen adviseert de commissie uw raad. Op basis van deze rapportage neemt de gemeenteraad een besluit.

De commissie is door de raad zelf op 3 maart jongstleden benoemd en bestaat uit mevrouw Hoozevee-Enzing, de heer Oldenbeuving en de heer Scheltens. Namens de commissie zal mevrouw Hoozevee rapporteren. Ik geef graag het woord aan mevrouw Hoozevee, die plaats mag nemen achter het spreekgestoelte.

Mevrouw Hoozevee (voorzitter commissie onderzoek geloofsbrieven en onderzoek rechtmatigheid verkiezingen): Het advies van de commissie onderzoek inzake het rechtmatige verloop van de verkiezingen op 16 maart 2022 en onderzoek geloofsbrieven. De huidige gemeenteraad heeft tot taak een oordeel te geven over de rechtmatigheid van de verkiezingen. De organisatie en het verloop van de verkiezingen moeten op wettige wijze hebben plaatsgevonden. De Kieswet stelt hierover regels. Naast het onderzoek naar het rechtmatig verloop van de verkiezingen dient de huidige raad te besluiten tot toelating van de recent benoemde raadsleden tot de raad, als de geloofsbrieven in orde zijn bevonden. De door de raad bij besluit van 3 maart jongstleden ingestelde commissie onderzoek geloofsbrieven en onderzoek verloop van de verkiezingen – bestaande uit Auke

Oldenbeuving, Johan Scheltens en Carmen Hoogeveen – brengt hierbij advies uit over het bovengenoemde.

Over de vraag of het verloop van de verkiezingen op wettige wijze is gebeurd en of de uitslag juist is vastgesteld, geeft de commissie haar advies op basis van de processen-verbaal van de stembureaus. De raad dient op basis van dit advies een besluit te nemen over het verloop van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag. De processen-verbaal kunnen eventueel de aanleiding vormen tot een besluit tot hertelling of herstemming. De commissie heeft geconstateerd dat de processen-verbaal geen concrete aanwijzingen bevatten naar aanleiding waarvan de raad tot een dergelijk besluit dient over te gaan. De commissie adviseert op basis hiervan, de raad vast te laten stellen dat de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 rechtmatig zijn verlopen.

De commissie heeft tevens de geloofsbrieven van de recent benoemde raadsleden onderzocht. Getoetst is aan de relevante bepalingen van de Kieswet en de Gemeentewet, teneinde te kunnen beoordelen of de benoemden kunnen worden toegelaten tot de gemeenteraad van Emmen. De commissie heeft van de volgende benoemden de geloofsbrieven en de verdere, bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen: de heer G.J. Bijlsma, de heer H.A. Bos, de heer K. Bosma, de heer D.H. van Dijken, mevrouw C.P.M. Ester-Schokker, mevrouw R.E. Gommer-Gelijk, mevrouw M. Hekhuis, de heer L.H. Herbers, de heer L. Hoogenberg, de heer G.J. Horstman, mevrouw T. Hummel, de heer H. Huttinga, de heer R.S. de Jong, de heer P.M. de Jonge, de heer H.M. Kasteleijn, de heer M. Katenbarg, mevrouw U.H. Kilinçi, de heer R.E. Kleine, de heer J.H. Koops, mevrouw M. Kuhl, de heer M. Kuiper, mevrouw D.S. Leal, de heer G.H.H. Linnemann, mevrouw A.G. Louwes-Linnemann, de heer M. Meijer, de heer J. Otter, de heer D.M. Poelman, de heer R.R. Pruisscher, de heer G.P. Rink, mevrouw A.B. Scheper, de heer P.M. Schrik, mevrouw A.K. Velzing, de heer A. de Vries, de heer R. Wanders, de heer R. van der Weide, de heer J.B.W. Wittendorp, de heer M. Woltman, de heer R. Woltman en mevrouw B. van der Woude.

De commissie heeft van deze personen de bovengenoemde bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de raad, alle nieuw benoemde leden toe te laten als lid van de raad van de gemeente Emmen. Getekend te Emmen op 24 maart, namens de raad, mevrouw Hoogeveen, de heer Oldenbeuving en de heer Scheltens.

De voorzitter: Dan dank ik de commissie voor het werk, niet alleen ten aanzien van de verkiezingen maar ook ten aanzien van de benoeming van de raadsleden.

Er ligt het volgende besluit voor, dat uit twee delen bestaat: 1) vast te stellen dat de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 rechtmatig zijn verlopen en 2) de na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 benoemde raadsleden toe te laten tot de gemeenteraad. Kunt u daar allen mee instemmen? Dat is het geval. Daarmee hebben we een oordeel geveld over het verloop van de gemeenteraadsverkiezingen en kunnen de nieuw benoemde raadsleden toegelaten worden tot de gemeenteraad. Dat gaan wij aanstaande woensdag 30 maart doen en wel in dit theater.

B2. Afscheid raadsleden

De voorzitter: Dan zijn we nu bij het agendapunt B2, het een na laatste agendapunt – het gaat snel – met het afscheid van de raadsleden. Als de mensen thuis denken: nog een agendapunt? Het laatste agendapunt is de sluiting, dames en heren.

Ik zal kort even aangeven hoe we het vanavond gaan doen, dan weet u ook waar u aan toe bent. We beginnen zometeen met een korte terugblik op deze raadsperiode. Dan gaan we eerst afscheid nemen van de commissieleden. Dat zijn Harry Kroeze, Henk Smit, Johan de Boer, Natasja de Graaf, Claudia Ester en Harry van Ommen – de heer De Boer is overigens afwezig.

Dan meld ik maar even dat er steeds ook even een fotomomentje is. Dat doen we voor een deel hier en als er na afloop nog foto's gemaakt moeten worden in ene andersoortige samenstelling. Geef dan vooral even aan. We hebben dan nog even een kort intermezzo: dat zal ik dan even introduceren.

En dan gaan we vandaag afscheid nemen van maar liefst twintig raadsleden, meld ik u. Voor een aantal was dat een bewuste keuze, voor een ander deel is de uitspraak van de kiezer de oorzaak. Dat heet namelijk 'democratie'. En dat kan voor sommigen niettemin een grote teleurstelling zijn. Een enkeling die vanavond afscheid neemt, kan wellicht toch terugkeren als er door

wethoudersbenoemingen weer vacatures in de raad ontstaan, of hij of zij kan als eerste opvolger gaan deelnemen aan een commissievergadering. Hoe dan ook, vanavond is het afscheid aan de orde. Ik zal ze stuk voor stuk in fractievolgorde toespreken en als u nog zelf het woord wilt voeren, geef dat even aan. Daar hebt u nog alle gelegenheid voor vanaf het spreekgestoelte. Wij hebben nog een lang programma. Ik verzoek u dan wel even om uw dankwoord niet helemaal met uitgebreide referaten te doen et cetera, et cetera – enfin, u snapt wel even hoe het kan gaan.

Ik meld dat voor een aantal leden het kan lijken dat ze worden overgeslagen. Wees gerust: uw beurt komt nog wel. Dat zal bijvoorbeeld zijn bij het onderdeel ‘koninklijke onderscheidingen’ en dergelijke. Aan het eind roepen we nog alle raadsleden naar voren. Dat doen we even fractiegewijs – om hier nog even een foto te maken. Uiteraard krijgt iedereen dan ook nog een cadeautje. Nogmaals, als er andere fotosettings nodig zijn, geef dat na afloop gerust even aan. Zo gaan we het doen.

Ik meld u nu alvast even, dat ik dat ook niet vergeet bij de sluiting: we nemen vanavond afscheid van raadsleden, maar ik meld u maar even dat u allemaal nog steeds in functie bent als raadslid tot aan woensdagochtend 30 maart om 0.00 uur. Dat is de wet – om het zo maar even te noemen. Dus als u denkt dat u na vanavond liederlijk dronken het weekend in kunt gaan, dan is dat niet het geval. Want u bent dan nog steeds raadslid. Dat kan voor sommigen die afscheid nemen, gerust ook volgende week donderdag.

Dames en heren, deze raad zal de geschiedenis ingaan als de ‘coronaraad’. Toen deze raad in 2018 aantrad, kon niemand vermoeden dat de helft van deze raadsperiode gekenmerkt en beheerst zou worden door de coronapandemie. Zoals zovelen moest ook de raad zich aanpassen. Dus ging ook de gemeenteraad van Emmen digitaal vergaderen. Dat ging uiteraard niet meteen vlekkeloos. Het leverde in ieder geval mooie inzichten op in de digitale vaardigheden van eenieder. Ook hoorden we zinnen die we nog nooit eerder hadden gehoord, zoals: ‘Is dit een oud handje of is dit een nieuw handje?’ Gesprekjes vooraf waren in heel Europa te volgen. En werden nog nooit zoveel slaapkamers van raadsleden vanbinnen gezien. Ik kan de nachtkastjes inmiddels wel dromen. Maar de raad heeft zich snel aangepast en zich een prima digitale vergaderdiscipline aangeleerd.

Toch misten we allemaal de gesprekjes voor- en achteraf. Zoals mijn collega Bijl hier ook helemaal klaar mee was, het zo mooi uitdrukte: ‘Als ik wat met computers had willen doen, had ik dat vak wel gekozen.’ Wat zijn we blij dat er weer fysiek vergaderd kan worden en we vandaag ook dit afscheid hier in ons eigen Atlas Theater samen kunnen meemaken, met een enkeling vanuit huis door ziekte of quarantaine. Die wens ik in ieder geval sterkte en beterschap.

Naast de coronapandemie kende deze raadsperiode een paar verdrietige dieptepunten. Daar moeten we op deze avond toch ook even bij stilstaan. De raad heeft in het voorjaar van 2020 een van haar leden verloren aan een wrede ziekte: Margaret Smit. Ze is slechts 54 jaar geworden. Ook zij begon in 2018 vol goede moede aan een nieuwe raadsperiode. Ze was talentvol en echt op haar plek in de gemeentepolitiek. Ze had het er zo naar haar zin. Ze heeft de raadsperiode niet kunnen volmaken. Mijn laatste bezoek aan haar thuis op haar ziekbed was onvergetelijk en ontroerend. Ze had een indrukwekkende begrafenis in coronatijd. De lange stoet van mensen die allemaal een roos legden, zal ons altijd bijblijven. We denken bij deze afsluiting van de raadsperiode ook aan haar. [Kort moment van stilte.]

Dan nog maar kort geleden het onverwachte overlijden van onze griffier, Harry Werkman. De man die bijna vijftien jaar de opeenvolgende raden met raad en daad terzijde stond en ons plotseling op 61-jarige leeftijd verliet. Een tikje conservatief, maar bovenal een fijn mens, die drukker was met het welzijn van andere mensen dan met zijn eigen welzijn. Zijn overlijden heeft ons allemaal diep geraakt, zijn collega’s op het gemeentehuis en de college- en raadsleden. De indrukwekkende herdenkingsbijeenkomst in het bruggebouw, in de aanwezigheid van vrouw en kinderen, ligt nog vers in het geheugen. We missen hem. Nog vaak denken we: wat zou Harry hebben gezegd? En ook hij is vanavond in gedachten bij ons. [Kort moment van stilte.]

Waren er dan geen hoogtepunten? Zeker wel. De eerste stappen zijn gezet in het programma Democratie Dichterbij. De raadswerkgroep ‘De raad en jij’ heeft een concreet voorstel aan de raad gedaan om de betrokkenheid van de inwoners bij het raadswerk te vergroten en andersom. Helaas is door de coronabeperkingen in de afgelopen tijd niet veel van die goede voornemens terechtgekomen. Dit zal niet de oorzaak zijn van de lage opkomst bij de verkiezingen, maar geeft wel aan dat we met elkaar het nodige te doen hebben op dit terrein. Wel heeft de raad het allereerste inwonersinitiatief behandeld. Omwonenden van het Ridderveld streken tegen bouwplannen op hun geliefde speelveld.

Het debat liet goed zien dat je als gemeenteraad meerdere belangen hebt mee te wegen en dat je soms niet iedereen tevreden kunt maken. Zo'n eerste inwonersinitiatief was even wennen voor alle betrokkenen, maar dit verdient wel navolging.

Er komt steeds meer om op gemeenten, en dus op gemeenteraden, af. De besluiten die de raad neemt, zijn niet altijd even gemakkelijk, maar doen er wel toe. Belangrijke besluiten in deze raadsperiode waren bijvoorbeeld de RES 1.0, de Strategienota, de Transitievisie Warmte, GZI Next, diftar en de reddingsoperatie van Wildlands. Ook hebben we flinke bezuinigingsoperaties voor de kiezen gekregen. In de afgelopen raadsperiode hebben we zo'n 25 miljoen euro moeten ombuigen – zeg maar: bezuinigen – en daardoor minder fijne beslissingen moeten nemen. De raad heeft met het college en de ambtelijke organisatie onder externe begeleiding uitvoering met elkaar gekeken naar alle knoppen waaraan gedraaid kon worden. We hebben samen gezien hoe lastig het is om keuzes te maken. De raad heeft op voorstel van het college het lef gehad om stevige keuzes te maken, waardoor er nu een goed financieel fundament ligt. Wel moeten we met elkaar scherp aan de wind blijven zeilen. Het Rijk toont zich keer op keer niet als de meest betrouwbare hoofdsponsor.

Andere belangrijke thema's uit deze raadsperiode waren de bouw van het nieuwe zwembad, het besluit over de sporthal in Emmer-Compascuum en de kansen die voorbij zijn gekomen voor de vestiging van bedrijven in het Rundedal. Ik ben niet zo goed in voorspellingen doen – dat leer je wel af als Feyenoord-supporter – maar ik durf het wel aan om hier te roepen dat die grote vis er vast nog wel komt. Ook hebben we goede avonden gehad over het sociaal domein. We gingen samen op zoek naar nieuw perspectief in het jeugdhulpbeleid en we discussieerden over de toekomst van De Toegang.

Dames en heren raadsleden, een journalist verwoordde het vorige week bij de verkiezingen heel mooi: 'Je ziet de cultuur van een raad terug in de verkiezingsdebatten.' Deze gemeenteraad van Emmen was er een van het nettere soort: geen geschreeuw, geen gescheld en we laten elkaar gewoon uitpraten. Een raad waar je als burgemeester graag voorzitter van wilt zijn en trots op bent. Een raad waar de Tweede Kamer nog een voorbeeld aan kan nemen. Het helpt op alle fronten als je als gemeenteraad samen optrekt en een team vormt. Velen van jullie zullen zich de pubquiz in juni 2018 herinneren. De teams werden gemixt en het werd een hilarische avond in Barger-Compascuum. *'What happens in Barger-Compas, stays in Barger-Compas.'*

Ook ging de gemeenteraad meerdere malen naar onze Duitse burens. Op 21 en 22 september 2018 werd een bezoek gebracht aan Georgsmarienhütte. In december van dat jaar volgde een bezoek aan Meppen, onder andere het Jugendzentrum werd bezocht en niet te vergeten de afsluiting op de kerstmarkt – wat lijkt dat alweer lang geleden – met veel warme vaste en vloeibare snacks. Op 7 juli 2019 was de gemeenteraad aanwezig bij de Duitsland Dag in Stadt Haren an der Ems. Het werd een informatieve en educatieve dag over de relatie tussen Nederland en Duitsland.

Sportieve raadsleden hadden we zeker ook. Het is ook deze raadsperiode weer gelukt om met een volleybalteam van raadsleden een beker te pakken op het gemeentelijke volleybaltoernooi. Het werd dit keer een verdienstelijke derde plaats, al is dat overigens een bescheiden prestatie ten opzichte van het college dat op een ijzersterk bezet toernooi de Curling Cup won.

En toen kwam corona en werd de gemeenteraad een echte 'coronaraad'. Het o zo belangrijke buiten-zijn in de dorpen en in de wijken, de contacten met de bedrijven en inwoners voor wie je het allemaal doet, de sociale contacten: het viel allemaal stil. Het was voor iedereen aanpassen, privé en ook voor jullie als gemeenteraadslid. Ik kan niet anders dan waardering uitspreken voor de manier waarop jullie hiermee zijn omgegaan.

Dan zijn we nu toch echt richting het afscheid van deze gemeenteraad aangeland. Vier mensen verlieten de raad al eerder om heel wisselende redenen. Een daarvan is Kees Dijkstra, die in conflict kwam met zijn fractie. Jammer, want hij had contact met een deel van de bevolking dat ver af staat van de raadszaal van Emmen. Daarnaast Martijn Storm, die eind 2019 opstapte uit de PVV-fractie na een veroordeling. Ook hebben we met waardering afscheid genomen van Jan Fonhof en Paulien Mellema van het CDA. Beiden zijn naar een andere gemeente verhuisd.

Van de 39 raadsleden is meer dan de helft overgebleven, twintig in totaal. Maar ik zei het u al: zij blijven alle 39 wel tot komende woensdag 30 maart 's nachts om twaalf uur in functie.

Voor een aantal leden is het afscheid geen verrassing: zij stonden niet meer of niet-verkiezbaar op een lijst. Voor sommigen is het echter wel een onaangename verrassing. We weten allemaal dat het erbij hoort dat de kiezer heeft gesproken. Maar als je jezelf al jaren hebt ingezet voor deze mooie

gemeenten en dit ook de komende vier jaar had willen doen, dan is het wel een domper als je als partij of als persoon niet genoeg stemmen hebt gehaald.

We gaan zometeen beginnen met het afscheid van de commissieleden: dat zijn er zes. En daarna zal ik de afscheid nemende raadsleden een voor een toespreken. Een klein, maar niet-onbelangrijk detail – ik zei het zo-even al in mijn voorwoord: het kan zo zijn dat dit tijdelijk is en iemand alsnog in de gemeenteraad komt omdat een ander raadslid wethouder wordt. Ook kunnen we sommigen nog terugzien als commissielid c.q. de eerste opvolger. We eindigen straks met de vier raadsleden die een koninklijke onderscheiding verdienen – en ook willen hebben – voor hun jarenlange inzet voor de gemeenteraad. Tussendoor – u hoorde de pianist al, Henk Doest – zullen wij luisteren naar Willem Gunneman. Willem Gunneman is woordkunstenaar, dichter en performer. Hij luistert mee, hij schrijft wat mee en we laten ons verrassen in de intermezzi met zijn impressies op datgene wat hij hier heeft gehoord.

We gaan beginnen met de zes commissieleden. Het is misschien wel mooi om die even achter elkaar te noemen. Dat zijn Harry Kroeze van Wakker Emmen, Henk Smit van de Partij van de Arbeid, Johan de Boer van de VVD – die vandaag afwezig is –, Natasja de Graaf van D66, Claudia Ester-Schokker van de SP – die gaan we overigens volgende week terugzien, want zij is gekozen in de nieuwe raad – en Harry van Ommen van GroenLinks. Commissieleden zijn niet altijd de bekendere gezichten en zijn meestal geen raadslid. Maar jullie weten dat als geen ander: zij zijn wel heel belangrijk. Dat kunnen de fracties van jullie partijen denk ik alleen maar beamen. Jullie hebben de afgelopen jaren de raadsleden geholpen bij het werk door commissies en raadsvergaderingen voor te bereiden en door ook zelf aan commissievergaderingen deel te nemen. En iedereen weet: die kunnen snel gaan, maar soms zijn het ook wel heel lange avonden. In de commissie worden geen besluiten genomen, maar wordt er wel uitgebreid gepraat over onderwerpen. De ervaren leden weten dat commissievergaderingen heel belangrijk zijn, omdat daar standpunten nog niet zijn vastgelegd in harde fractiemeningen. Jullie waren stuk voor stuk betrokken en kundige commissieleden. Namens iedereen – en met name jullie fracties – wil ik jullie hartelijk danken voor het goede werk dat jullie de afgelopen jaren gedaan hebben voor de gemeenteraad en de inwoners van de gemeente Emmen. Ik roep jullie graag naar voren om een cadeau te overhandigen en te luisteren naar het applaus van de raad van de gemeente Emmen. [Applaus. De voorzitter neemt onder dankzegging afscheid van de zes vertrekkende commissieleden en overhandigt daarbij het afscheidscadeau.]

Dan gaan we zometeen over naar het afscheid van twintig raadsleden, nadat we deze commissieleden hebben bedankt. Ik zei het al: het is zo leuk om daarbij een intermezzo te doen. Mag ik jou het woord geven, Willem, met jouw begeleiding. Je begint hier in het Atlas Theater in Emmen met een daverend applaus. Dames en heren, Willem Gunneman! [Applaus.]

De heer Gunneman (woordkunstenaar en performer): Wat een eer om hier vandaag bij u te mogen zijn. We gaan terugblikken, ik schrijf mee en ik ga straks nog even met u in gesprek: dat kan tot prachtige momenten leiden. Maar eerst een klein liedje.

*'De vergadering geopend, eindelijk een nieuwe zaal
Allereerst tijd voor de besluiten en voor het proces-verbaal
De geloofsbrieven getoetst en een hamerslag die staat
Namens de burgervader welkom aan de nieuwe raad!
U bent tot woensdag nog in functie
Laat de drank nog even staan
Op donderdag, dan mag u liederlijk ten onder gaan*

*Wie herinnert zich de slaapkamers, nog alles digitaal
Eindelijk weer een fysiek en feestelijk afscheid allemaal
Het is een moment om te herdenken, een moment om stil staan
Bij wat afgelopen tijd bereikt is en gedaan
Het waren financiële keuzes, geen voorspellingen gehoord
En dat is best verstandig als groot fan van Feyenoord
Meppen en de kerstmarkt: weet u nog hoe het was?
En iedereen: 'What happens, stays in Barger-Compas'*

*En dan het afscheid als commissielid: u was oprecht in stijl
Een compliment, een groot applaus, er klinkt het 'dank je wel'
Maar u bent nog tot woensdag in functie
Dus laat de drank nog even staan'
En pas op donderdag, dan mag u liederlijk ten onder gaan' [Applaus.]*

De voorzitter: Dat was mooi en knap – zeg ik even. Want hij had de tekst niet van tevoren. Hij zit op de tribune mee te schrijven. En die grap over Feyenoord: die kon echt niet, die was echt op het randje. Maar daar hebben we het straks nog wel even over. Enige korting op het honorarium gaat nu wel gebeuren.

Dames en heren, ik kondigde het net al even aan: het afscheid van de raadsleden. Ik roep ze een voor een naar voren. We doen dat per fractie. Dan zullen we het nog even laten onderbreken met een intermezzo van Willem Gunneman. Mag ik eerst naar voren roepen Annette Bosch?

Mevrouw Bosch – ik mag zeggen Annette –, het doet mij en anderen veel dat jij hier vanavond aanwezig bent. Dat zegt veel over jou als mens en je betrokkenheid bij het raadswerk in onze gemeente. Namens de ChristenUnie zat jij sinds 2018 in de gemeenteraad van Emmen. Je was in de afgelopen jaren ook lid van de Auditcommissie. Een veelbelovend raadslid met veel talent. Je wordt gedreven vanuit een samenhangende maatschappelijke visie en de echte wil om de samenleving een beetje mooier te maken, zeker voor de kwetsbare mensen. We mogen je echt een deskundige noemen in het sociaal domein. Je bent analytisch sterk, verbaal goed ontwikkeld en veel te bescheiden. In het najaar werd je door de leden van de ChristenUnie gekozen als lijsttrekker voor de verkiezingen.

Door jouw ziekte moest je noodgedwongen stoppen met de politiek en ook je raadslidmaatschap opgeven. Je hebt in Roy Pruijscher een goede en talentvolle opvolger. Mevrouw Bosch – ik zeg: lieve Annette –, we hebben laatst samen met jouw zorgzame echtgenoot in jullie mooie tuin teruggeblikt op een heel mooie raadsperiode. Het was goed om te horen dat het veel voor jou heeft betekend. Jij betekende als raadslid veel voor ons. Heel veel dank voor jouw inzet voor de gemeenteraad en daarmee voor alle inwoners van de gemeente Emmen. Ik wens jou en je naasten heel veel sterkte toe in de komende tijd en ik hoop dat het je nog enige tijd gegund is met hen. Dank, dank, dank je wel. [Langdurig applaus.]

Mevrouw Bosch (ChristenUnie): Dank u wel, burgemeester, voor deze mooie woorden. Ik wil heel kort even iets zeggen.

Ik ben heel erg blij voor de afgelopen vier jaar. Ze waren erg intensief, vol met bijeenkomsten en afspraken, maar vooral heel erg leuk en leerzaam. Corona maakte het iets lastiger. Maar nou ja, daar is al heel veel over gezegd, dus daar wil ik niet te veel over uitweiden.

Ik was samen met Henk Huttinga voornemens om nog eens vier jaar in de gemeenteraad ons in te gaan zetten voor de ChristenUnie, maar helaas werd ik half november ernstig ziek. Dat weten de meesten van jullie. En al snel was ik veel te ziek om nog deel te nemen aan de vergaderingen. Van jullie allemaal heb ik heel veel lieve kaarten gehad, mailtjes en bloemen als teken van medeleven. Ik wil jullie daar allemaal voor bedanken. Ik heb dat misschien niet allemaal persoonlijk gedaan. In de periode van december, januari was ik zo ziek dat ik dat allemaal niet bij kon houden. Maar heel erg bedankt allemaal!

Op dit moment gaat het ietsje beter. De chemo's slaan heel goed aan. Het gaat gelukkig wat beter en mijn man en ik genieten van elk moment dat we nog samen hebben. We hopen dat nog een aantal momenten voor ons samen gegund is.

Zelf weer actief in de politiek? Dat gaat helaas niet lukken. Maar gelukkig is er toch ook een heel aantal van jullie dat wel doorgaat en nog weer samen vier jaar onderweg gaat. Ik wens jullie heel veel succes en wijsheid om jullie in te zetten voor de Emmense doelen. [Applaus.]

De voorzitter: Dan ga ik over tot een andere talentvolle dame, Aimée van der Ham van Wakker Emmen. Aimée, je bent zeker niet de oudste van het gezelschap, maar je hebt wel een schat aan ervaring. Ze zat vanaf maart 2018 in de gemeenteraad, maar is ook raadslid in Borger-Odoorn en Statenlid geweest. Sinds oktober 2019 was jij fractievoorzitter van Wakker Emmen. Het is een hele klus, om die boel bij elkaar te houden, maar dat lukte jou – knap werk! Ik moest twee van die Wakker

Emmen-boys aan de teugel houden, maar jij had een hele span paarden te mennen. Je was ook voorzitter van de Werkgroep 'De raad en jij'.

Vergaderen gaat bij jou strikt volgens de spelregels. Jouw drijfveer is dat je als gemeente niet van bovenaf van alles moet beslissen, maar vooral goed moet luisteren naar de inwoners. Nee, geen 'burgers', want als een van de raadsleden het woord 'burgers' in de mond nam, corrigeerde jij dat onmiddellijk: "Het moet zijn 'inwoners'!"

Je hebt een baan gevonden in Friesland. Daarvoor ging je zelfs een week op Friese les en dat viel nog niet mee. Maar je bent uit het zicht voor de gemeentepolitiek. Jij duikt – ik voorspel het – nog wel weer eens op. En als ik daarin nog wat voor je kan betekenen, dan weet je me te vinden. Heel veel dank voor jouw mooie bijdragen, jouw rol in de gemeenteraad en jouw rol binnen die mooie fractie van Wakker Emmen. Aimée, bedankt! [Applaus.]

Mevrouw Van der Ham (Wakker Emmen): Ja, de laatste keer dat ik nu in deze raadsperiode wat kan zeggen. Nou, mijn span met raadsleden in mijn eigen fractie heb ik veel plezier bij elkaar gehouden. Volgens mij waren wij een prachtige club. Maar daarnaast hebben we natuurlijk een fantastische raad gehad. Ik heb genoten van deze vier jaar. Ik vind het een eervolle taak om iets voor de democratie te mogen doen op deze manier. Dat heb ik ook altijd gevonden.

Ik wens jullie allemaal – degenen die blijven, maar ook de nieuwe mensen – alvast heel veel succes voor de komende vier jaar. Dank jullie wel! [Applaus.]

De voorzitter: Dan gaan we naar Eddy de Vries. De heer De Vries, welkom!

Er is nog een raadslid van Wakker Emmen dat afscheid neemt en dat heet Eddy de Vries. De man met bril die altijd vrolijk is en altijd goede zin heeft. Jij nam deel aan de commissie Samenleving. Jij vond het belangrijk om politiek begrijpelijk te maken voor iedereen: je was er echt voor de gewone man. Maar dit moet niet onvermeld blijven: al kon je het niet laten om soms in een snelle sportwagen, een Porsche, naar de vergadering te komen. Het sierde je dat je je bijdragen mooi kernachtig kon formuleren. Sinds maart 2014 was je raadslid voor de gemeente Emmen.

Ik dank je heel hartelijk voor jouw mooie inzet in de afgelopen acht jaar: Eddy, bedankt! [Applaus.]

De heer De Vries (Wakker Emmen): Ik wil ook iedereen even bedanken voor de afgelopen periode. Ik wens ook natuurlijk iedereen van de komende raad heel veel succes.

Ik moet nog wel even één ding zeggen: sommigen hebben een hobby als LEGO-blokjes. Het is maar net wat je leuk vindt. Dank je wel, jongens! [Applaus.]

De voorzitter: Na deze twee raadsleden van Wakker Emmen gaan we nu over naar de raadsleden van de Partij van de Arbeid die afscheid nemen. We beginnen met Reyhan Horasan. [Applaus.]

Welkom! Reyhan, je bent in 2018 in de gemeenteraad gekomen. Met veel enthousiasme nam je deel aan de commissie Samenleving en zat je ook in de Werkgroep Internationale Betrekkingen. Toch heb je deze periode niet altijd als even fijn ervaren, onder andere vanwege bedreigingen. We hadden daardoor wat vaker persoonlijk contact en dat was heel indringend. Het was ook voor jou een heel nare periode.

Desondanks waardeerden we je heel erg vanwege je grote politieke betrokkenheid. Jij was een voorbeeld van iemand die altijd heel goed voorbereid de vergaderingen inging. Ik denk dat ik je nog weleens een keer terugzie op een of andere plek in de politiek, want daar heb je zeker talent voor.

Dank voor jouw inzet en ik wens jou heel veel goeds voor de toekomst. Dank je wel! [Applaus.]

Mevrouw Horasan (PvdA): Voorzitter, ik wil natuurlijk allereerst u heel erg graag bedanken voor al uw zorgen ook in de moeilijke tijden die we hebben gehad en voor de steun voor mezelf en ook voor mijn familie. Dat zal me altijd bijblijven.

Dan mijn fractie: ik zal jullie heel erg missen. Maar ik heb ook andere ambities en jullie zullen me zeker nog terugzien. Heel erg bedankt allemaal, vooral aan mijn familie en mijn vriendin Nour. Dank u wel! [Applaus.]

De voorzitter: Dat zijn wel zinnen die blijven hangen: 'Jullie zullen me zeker nog terugzien', zegt ze. Nou, het klinkt haast dreigend. Nee hoor, het zou maar zijn als je nog eens een keer opduikt, Reyhan.

Dan de volgende dame van de Partij van de Arbeid die afscheid neemt: Marlies Harms. Marlies, jij begon op 31 mei 2018, toen je commissielid Wonen & Ruimte werd. Op 20 december 2018 kwam jij in de gemeenteraad om in de plek in te nemen van Guido Rink die wethouder werd. Je bent een rustig en vriendelijk persoon, soms ook nog wel wat onzeker, een beetje zoekende. Jouw eerste bijdrage kunnen wij ons nog goed herinneren: je sloot jouw bijdrage af met de woorden: 'Einde bericht.' Dat was historisch, ja.

Het was heel prettig om jou bij de club te hebben. Niet alleen bij de gemeenteraad, maar ik denk ook zeker in de fractie. Evenals Reyhan was je ook een belangrijke verbindende schakel in die fractie. We danken je enorm voor je inzet in de afgelopen jaren. En ook voor jou geldt: wellicht zien we elkaar nog ergens in het politieke speelveld. Marlies, hartstikke bedankt! [Applaus.]

Mevrouw Harms (PvdA): Ik kan wel beginnen met 'einde bericht', maar ik doe dat maar niet. Het was inderdaad – Henk, weet je het nog? – historisch.

Ik wil jullie allemaal bedanken voor een heel fijne periode. Ik doe zeker ook nog wel wat, maar daar kom ik nog wel een keer achter. Ik wilde afsluiten met het volgende verhaal: *'What stays in Barger-Compascuum, stays in Barger-Compascuum'*.

De voorzitter: Ja, dat krijgt steeds grotere proporties, die avond in Barger-Compas. 'De mythe van Barger-Compascuum: ik was erbij.'

De volgende vertrekkende Partij van de Arbeid-man is Henk Sulmann uit Barger-Oosterveld. Henk, ik wilde beginnen over jouw favoriete voetbalclub, maar dat gaan we maar niet doen, dat lijkt me niet goed. Vanaf maart 2018 zat je in deze gemeenteraad, maar ook tussen 2006 en 2010 heb je al in de raad gezeten. Je was ook lid van de Werkgroep 'De raad en jij'. Jij vond het behoud van voorzieningen in dorpen en wijken heel belangrijk. Je bent rustig, heel beschouwend en met een mooi subtiel gevoel voor humor – heel belangrijk voor een raadslid, ik zal daar volgende week woensdag ook wat over zeggen. Je zag het digitaal vergaderen ook als kans, zeker als het mooi weer was. En zo kregen we Henk in beeld die tijdens een vergadering het woord voerde vanaf het terras.

Henk, ook jij hartstikke bedankt voor jouw mooie inzet voor deze raad en voor de inwoners van de gemeente Emmen. We gaan elkaar ongetwijfeld nog op heel wat plekken zien. Het ga je goed, dank je wel! [Applaus.]

De heer Sulmann (PvdA): Gekozen in 2006 en dan kijk je toch vreemd aan tegen het raadswerk. Gelukkig kwam ik in 2018 terug bij de fractieleden. Met deze fractie heb ik het verschil tussen gelijk hebben en gelijk krijgen geleerd. Als je wat water in de politieke soep doet, dan kun je het laatste ook nog voor elkaar krijgen.

Raadslid-zijn is voor ons allemaal een hobby. Maar vergis je niet: het is een vak. Je kunt het leren, maar er zijn nog weinig vaklui in ons midden. Je hoeft geen accountant zijn om alles te kunnen volgen, maar wat boerenverstand kan dikwijls echt geen kwaad.

Voordat ik verval in allerlei tips – dat ga ik vast niet doen – wil ik mijn fractie, mijn lieve familie, vrienden, collega's van de raad, de ambtenaren, de mensen in Emmen en het college bedanken voor deze eervolle taak als raadslid en commissielid tijdens de afgelopen zestien jaar. Dat heeft me doen denken aan een mooi gedicht dat ik onlangs las. Ik dacht bij mezelf: dit past wel. Het gaat als volgt:

'Zal ik weggaan? Zal ik verdrietig worden en weggaan?

Zal ik het leven eindelijk eens onbelangrijk vinden?

Mijn schouders ophalen en weggaan?

Zal ik een deur zoeken en als er geen deur is, zal ik een deur maken?

En voorzichtig opendoen en weggaan met vlotte passen?

Of zal ik blijven?

Nee, ik blijf niet'

Dank jullie wel, allemaal! [Applaus.]

De voorzitter: Mooi. Mooi gedicht ook.

Mag ik naar voren vragen Jeroen Mulder? Jeroen, raadslid sinds maart 2018 en ook lid van de Auditcommissie. Een gemakkelijke prater en debater, boordevol energie en fanatiek twitteraar: meer dan 20.000 tweets, dames en heren. Jij verloochent je IT-afkomst niet en wijst soms al te graag op verbetering van de mail-etiquette.

Je hebt altijd ingezet om iets terug te doen voor jouw Emmen en vindt dat iedereen mee moet kunnen doen in de gemeente. Tussen een drukke baan en het raadswerk in, vond je ook nog eens de tijd voor een monsterlijk lange wandeltocht voor het goede doel. Klasse! Dank voor jou bijdrage, Jeroen, en ik wens je ook alle goeds voor de toekomst. Dank je wel! [Applaus.]

De heer Mulder (PvdA): Collega Sulmann had het keurig voorbereid. Ik dus niet. Nou ben ik wel van het type 'gooi-er-een-euro-in-en-het-begint-te-lullen-voor-een-tientje'.

Ik ga dat jullie niet aandoen vanavond. Ik heb deze vier jaren als heel erg plezierig ervaren, dus ook dank aan iedereen: alle wethouders, de ambtelijke ondersteuning, de griffie, de fracties en iedereen ontzettend dank voor deze periode. Maar ik ga ook een dreiging uitspreken: *'You ain't seen the last of me yet!'* [Applaus.]

De voorzitter: Dank je wel.

Dan gaan we nu over naar het CDA en naar iemand die al sinds maart 2006 in de gemeenteraad zit, Theo Gerth. Hij heeft helaas corona – het zal ook niet. Dus ik spreek je even toe via het scherm.

Je zat deze raadsperiode in de commissie Samenleving en de Werkgroep Internationale Betrekkingen. Je deed ook trouw iedere keer mee aan het personeelsvolleybaltoernooi. Ik vind je een echte senator: rustig, vriendelijk en kalm. Dankzij die eigenschappen heb je ook goede contacten met de bevolking en helemaal in jouw woonplaats Klazienaveen.

Je hebt een lange staat van dienst als raadslid. Jij komt ook zeker in aanmerking voor een koninklijke onderscheiding, ware het niet dat je er al eentje hebt. Dat je zoveel vrijwilligerswerk doet, geeft wel aan hoe je betrokken je bent. Hartelijk dank voor je inzet in de afgelopen zestien jaar. Ik beloof je dat ik je de attentie persoonlijk bij je langs kom brengen, na de quarantaineperiode – dat is voor mij ook wel fijner – en dan blikken we samen nog eens terug op die mooie lange periode. Theo Gerth, hartstikke bedankt! [Applaus.]

Een ander raadslid van het CDA dat ook uit Klazienaveen komt en ook vandaag afscheid neemt, is Bennie Schulte. Heer Schulte, beste Bennie, je kwam er wat later bij. Vanaf 27 februari 2020 nam je deel aan de commissie Wonen & Ruimte en vanaf 18 februari 2021 zat jij in deze gemeenteraad. Je bent een vrolijk mens en dat zagen we ook terug op jouw achtergrond bij het digitaal vergaderen. In het begin vielen vooral de kleurrijke gordijnen op. Later werden dat de mooiste achtergronden.

Naast je vrolijkheid valt ook op dat jij je zaakjes altijd uitstekend voorbereidt. Jouw motto is: 'Samen, jong en oud' en dat pas je ook toe bij het vele vrijwilligerswerk dat je doet.

Bennie, beste heer Schulte, dank je wel voor jouw bijdrage van deze gemeenteraad. Het ga je goed en ook wij zullen elkaar nog vaak zien, bijvoorbeeld in Klazienaveen. Dank je wel! [Applaus.]

Alle foto's die hier worden genomen, zijn overigens voor u na te bestellen. Voor 150 euro per stuk, zo ongeveer, hè? Ja. Dat komt allemaal wel goed.

Dan gaan we nu door naar de volgende fractie en dat is de PVV, die in maart 2018 nieuw in de gemeenteraad van Emmen kwam met drie zetels. Mag ik naar voren vragen fractievoorzitter Edwin Rixtum? Fractievoorzitter Edwin Rixtum had een lastige start met zijn fractie. Dit gedoe ging ten koste van een zorgvuldige inwerktijd.

Edwin, jij nam het raadswerk heel serieus en je nam onlangs nog de klas van je kinderen mee naar de raadszaal om over deze gemeenteraad te vertellen. Je moest het vele raadswerk combineren met een drukke baan, die in coronatijd met de week omvangrijker werd. Ik maakte me daar eerlijk gezegd weleens wat zorgen over hoe je dat allemaal moest combineren.

Dat je in deze nieuwe periode niet opnieuw op de lijst kwam voor de PVV, moest ook jij uit de media vernemen. Dat ging je niet in de koude kleren zitten en dat heeft ook gevolgen gehad voor je aanwezigheid tijdens de vergaderingen die nog restten. Dat snap ik ook heel erg goed.

Ik wens jou alle goeds toe voor jouw toekomst en ik bedank je oprecht voor jouw inzet voor de gemeenteraad van Emmen. Dank je wel! [Applaus.]

De heer Rixtum (PVV): Ja, ik ben hier niet zo goed in. Maar ja, jullie ook allemaal hartstikke bedankt. Ik heb deze vier jaar toch ontzettend veel geleerd. Burgemeester, u ook bedankt voor uw altijd luisterend oor. Tot ziens en succes voor de volgende raadsleden! [Applaus.]

De voorzitter: Dan had ik een tekst voorbereid voor Tom Kuilder, die helaas afwezig is. Ik meld mij even wat ik even had willen zeggen.

Ook hij had een lastige start en hij heeft ervaren wat het is, als ook landelijke media over je gaan schrijven en heel Nederland een oordeel over je velt. Tom kan wel wat: daar ben ik van overtuigd, maar heeft veel privéproblemen – tot op de dag van vandaag. Daardoor was hij ook voor de burgemeester van Emmen heel lastig te benaderen. Ook Tom wens ik vanaf deze plaats alle goeds voor de toekomst.

Dan zijn we aangekomen bij de VVD en ook een oudgediende, Johan Scheltens. Sinds maart 2010 zat jij de gemeenteraad, Johan, en hebt in diverse werkgroepen gezeten zoals de werkgroepen Internationale Betrekkingen en ‘De raad en jij’. Je hebt maar liefst acht jaar lang in de Auditcommissie gezet. Je hebt een bak aan ervaring en was tien jaar lang fractievoorzitter van de VVD. Dat deed je met verve.

Twee jaar geleden moest je afstand doen van het fractievoorzitterschap, maar dat maakte jou met jouw dossierkennis niet minder belangrijk in de raad. Je bent een stevige in de debatten, een echte terriër – mag ik wel zeggen. Zeker als het over financiën ging. Bij interrupties gaat bij jouw ene volledig gestrekte arm de lucht in: jij bent niet te missen. We mogen je gerust een van de hoofdeconomen van de raad noemen. Je bent kritisch, maar constructief in het voeren van oppositie. Ook kon je het niet laten om de burgemeester af en toe te wijzen op het Reglement van Orde.

Je maakt nu plaats voor nieuw talent bij de VVD, maar zult zeker actief blijven voor de gemeenschap. Want dat heb je van huis uit met de paplepel ingegoten gekregen. Zo gaan we al snel profiteren van jouw organisatorische talenten bij de viering van 100 jaar Zuidenveld in Schoonebeek.

Beste heer Scheltens, beste Johan, dank voor de afgelopen twaalf jaar en veel succes met alles wat nog op jouw pad komt. Dank je wel! [Applaus.]

De heer Scheltens (VVD): Voorzitter, na inderdaad twaalf jaar is er een einde gekomen aan mijn raadslidmaatschap. Ik sluit deze periode toch met een heel goed gevoel af. Zoals u al zei: ik begon in 2010 aan het raadslidmaatschap en dat deed ik met het gevoel om iets terug te kunnen geven aan de gemeenschap. Vanzelfsprekend heb ik geprobeerd dat met een liberale inslag te doen omdat ik namens de VVD werd verkozen. Maar altijd met in het achterhoofd om dat voor de hele gemeente te doen en met een algemeen belang.

Ik ben daarom ook mijn fractie in ieder geval daarvoor bedanken voor het ingestelde vertrouwen in mij in de afgelopen jaren. Maar ik wil ook dankzeggen aan Jenny, mijn kinderen, maar ook aan mijn ouders. Mijn vader en moeder hebben vooral in de eerste jaren menig avondje op de kinderen moeten passen, zodat ik in ieder geval alle vergaderingen en bijeenkomsten kon bijwonen.

U zei het al, voorzitter: ik heb bijna alle facetten in deze gemeente meegemaakt. Ik mocht als een van de laatsten nog zitting nemen in de Rekenkamercommissie, ik heb in de Auditcommissie gezeten en inderdaad ook in de werkgroepen Internationale Betrekkingen en ‘De raad en jij’.

Maar ik heb ook inderdaad onderdeel mogen uitmaken van de oppositie en ook nog van de coalitie. Ik heb meegemaakt dat we hier konden investeren en helaas – u gaf het ook al aan in uw inleiding, voorzitter – moeten bezuinigen. Maar soms ook beide tegelijk en ook dat kan.

Maar inderdaad, het gaat soms ook gepaard met verdriet en plezier. Op dit soort momenten gaan je gedachten toch terug naar de mensen die ons de afgelopen jaren ontvallen zijn. U gaf het al aan: onze griffier Harry Werkman, maar ook mijn plaatsgenoot en wethouder Bouke Durk Wilms, mijn sparringpartner en persman voor de VVD, Kees Huisman, en fractiegenote Margaret Smit. Maar ook mijn moeder. Het geeft daarbij ook maar eens aan dat hoe belangrijk wij politiek vinden, het soms maar heel betrekkelijk is.

Gelukkig, naast verdriet was er ook veel plezier. Want zonder plezier houd je dit werk niet zo lang vol. Ik wil de nieuwe raad naast wijsheid gewoon ook heel veel plezier toewensen. Maak het leuk en houd het leuk. Want het is het belangrijkste dat je het leuk hebt. Daarmee wil ik dan ook afsluiten.

Want deze gemeenteraad is in mijn beleving vaak hard op de inhoud maar zacht op de relatie. De sfeer in onze gemeenteraad is gewoon goed, ondanks de tegenstelling. Wij moeten het samen doen. En ik

wens u allen in de nieuwe raad daarom een voortzetting van die goede sfeer. Ik wens u vooral heel veel plezier toe, want dat komt de kwaliteit van het debat en de besluitvorming ten goede. Het ga u goed en tot ziens! [Applaus.]

De voorzitter: Mooie woorden!

We zijn bij de SP aangekomen: Wim Moinat. Wim, met wat tussenpozen ben je opgeteld heel wat jaren raadslid geweest sinds 2006. Als het aan jou had gelegen, zou je er met liefde nog een raadsperiode aan vastknopen. Maar de kiezer heeft anders bepaald.

Je was actief kin het presidium en in de commissie Wonen & Ruimte. Je bent ook fractievoorzitter van de SP en Statenlid. Hier staat een bak aan ervaring in de politiek. Wim, je straalt rust uit. Zo ben je ook van grote waarde in het presidium. Je bent een van die ‘schokdempers’ die de raad van Emmen zo’n goed imago bezorgt. Je bent geen fel debater, maar het is ook weer niet zo dat je over je heen laat lopen. Je hebt je gezondheidsproblemen aangepakt en je ziet er fitter uit dan ooit.

Je bent de politiek ingegaan vanuit de overtuiging dat ongeacht de verschillen iedereen gelijke kansen moet krijgen – een mooi principe. Het past ook bij jou dat je aangegeven hebt, geen prijs te stellen op een koninklijke onderscheiding. Want daar heb je met jouw dienstjaren zeker recht op.

Ik dank je heel hartelijk voor je jarenlange inbreng en we blijven elkaar in politiek Drenthe of Emmen zeker nog terugkomen. Wim, hartstikke bedankt! [Applaus.]

De heer Moinat (SP): Meneer de burgemeester, Eric, dank je wel voor je mooie woorden. En daar kan ik eigenlijk heel weinig aan toevoegen, want je zit met een bepaald gevoel en met een bepaalde *drive* in de raad. Die gaat erom dat je van belang wilt zijn en dat je wilt staan voor de mensen die je vertegenwoordigt. En zelfs de mensen die je niet vertegenwoordigt, vertegenwoordig je ook. Dus dat is een heel zware taak c.q. dure taak – mooie taak vooral, denk ik. Ik heb die altijd met heel veel plezier en inzet gedaan.

Met heel veel partijen hebben we altijd de samenwerking gezocht waar het kon. Soms kon het beter niet, dan deden we dat ook niet. Maar het was wel een heel mooie tijd. De laatste vier jaren een beetje raar, maar daar heeft iedereen al wat van gezegd. Maar dat was ook een mooie tijd om tussen de raadsleden je plek in te nemen.

Verder kan ik nog wel een poos doorpraten, maar dat is helemaal de bedoeling niet. Want we hebben nog een aantal mensen te gaan, denk ik. Toch? Ja, we hebben nog een aantal mensen te gaan. Ik zal nu plaatsmaken en ach, ik kom wel weer terug en dan zie ik jullie wel. [Applaus.]

De voorzitter: De volgende van wie we afscheid gaan nemen, is Jenneke Ensink. Jenneke, we gaan afscheid van je nemen – althans als raadslid. Dat is niet voor het eerst. Jij was ook raadslid in de vorige raadsperiode en moest wel even slikken toen je voor deze raadsperiode niet herkozen werd. Kees Dijkstra kwam met voorkeursstemmen in de raad. Toch kwam jij in december 2018 weer in de raad, toen Kees Dijkstra zich terugtrok. Sinds juni 2020 ben je fractievoorzitter.

Je bent vrolijk, verbaal sterk en origineel. Een bijtertje en heel actief ook. En altijd op zoek naar consensus met meerderheden van andere partijen. Dat leidt overigens tot een open deur, maar dat zal ik woensdag ook nog wel melden. Dat is volgens mij wel heel belangrijk.

Want ook al ben je ergens op tegen – daar ben je dan altijd ook heel duidelijk over –, je zoekt dan ook altijd naar de weg hoe het dan wel moet. Je hebt meegedaan aan de verkiezing van Beste Raadslid van Nederland. Je bent het niet geworden, maar de nominatie op zich is al een heel mooi compliment. Vanuit dit gezelschap is er volop op jou gestemd. Je noemt je partij ‘leuk, fris en sprankelend’, maar die eigenschappen passen ook helemaal bij jou.

Dank ook voor jouw tomeloze inzet. Ik denk dat ik je nog weleens ergens zie opduiken in het Drentse politieke landschap. Je hebt talent, sprak hij burgervaderlijk, maak daar vooral gebruik van. Jenneke, hartstikke bedankt! [Applaus.]

Mevrouw Ensink (LEF!): En dan zeggen we altijd in de raad: ‘Voorzitter, dank.’ als je het woord krijgt. Dan druk je inderdaad de knop van de microfoon in.

Ja, daar sta je dan na bijna acht jaar. Harry Leutscher en ik hebben heel lang gebrainstormd hoe we dit afscheid zouden en ook wat we precies zouden doen. Ik had heel leuke wilde plannen: ik wilde een muziekkwis doen en dan een nummer draaien. Dan moest degene van wie dat favoriete nummer is,

opstaan. Nou ja, dan dacht ik bij U2 aan Raymond Wanders bijvoorbeeld, maar dan dacht ik ook aan onze ontmoeting met Bob Marley, Henk: *'No woman, no cry'*. Dank daarvoor! *'What happens in Brussels, stays in Brussels'*. Want gezelligheid is inderdaad heel belangrijk.

We hadden een mooi stel uit Schoonebeek: we zaten met een mooie club uit Schoonebeek in de raad. Dat is echt heel waardevol, totdat corona toesloeg. Je kon mooi samen rijden. Appjes, ook onder vergaderingen. Iedereen denkt dat we heel serieus aan het vergaderen zijn, maar ik kreeg weleens een appje van Pascal of Marcel of wie dan ook. *'Ben je nu nog je bijdrage aan het schrijven?'* *'Ja'*, schreef ik toen terug, *'dat ben ik nu nog aan het doen. Dat klopt.'* Nee hoor, grapje. Dus je ziet dan maar dat je dan niet alleen met je eigen bubbel bezig bent en met je eigen partij, maar je doet het met elkaar en je doet het heel erg samen.

En dat 'samen' is met meer dan alleen de raadsleden. Dat is met het college, dat is met de burgemeester, dat is met de griffie – wat moesten we zonder de griffie? En dat is ook met de bodes en die wil ik toch ook heel hartelijk danken. Ook daarbij hebben we afscheid moeten nemen van iemand in die periode.

Ja, ik wil het niet te lang houden, dus ik stop ook weer. Het enige wat ik nog wil zeggen, naast alle dank voor iedereen die ook op de tribune zit – mijn familie, mijn kinderen die de hele avond achter de PlayStation zitten nu en die daar dankbaar gebruik van maken – is het volgende. In de raad heb je collega's voor even – dank daarvoor – en in de raad krijg je vrienden voor het leven: dank daarvoor! [Applaus.]

De voorzitter: Dan Johan Grethe. Hij is slechts een paar jaar ouder dan Jenneke, maar zeker net zo vitaal. 'Ja, zeker weten', zegt hij net ook nog. Sinds 30 januari 2020 ben je onderdeel van deze raad. Al eerder, vanaf 31 mei 2018, was je commissielid namens 50PLUS. Na het vertrek van routinier Jan Fonhof werd je voor deze partij raadslid. In juni vorig jaar heb je een eigen partij opgericht, met name omdat jij en nog een paar anderen uit de partij zich niet meer konden verenigen met de landelijke partij 50PLUS. Het was even zoeken naar een naam – we hebben daar samen ook nog wel even over gebrainstormd – en dat werd uiteindelijk Vitaal Emmen. 'Zeker niet alleen een ouderenpartij', zoals je dat zelf ook steeds uitlegt.

Je bent soms wel wat zoekende, maar hebt een goed team om je heen. In de gemeenteraad kom je als kleinere partij vaak als laatste aan het woord. Jouw bijdragen zijn dan ook altijd kort en krachtig. Buiten de vergaderingen om ben je wat minder kort van stof. Je bent veel *bie 't pad*, maar het is je helaas niet gelukt om voldoende stemmen binnen te halen voor een nieuwe raadsperiode.

Daarom, Johan, nemen wij ook vandaag afscheid van jou als raadslid. Ik weet zeker dat we elkaar nog vaak tegenkomen in het centrum en dat jij mij dan vertelt hoe het allemaal net wat beter kan.

En ook jou willen we enorm dankzeggen voor jouw bijdrage namens Vitaal Emmen in de gemeenteraad van Emmen. Dank je wel! [Applaus.]

De heer Grethe (Vitaal Emmen): Ik hoop niet dat ik nu weer krijg te horen: 'Wat is uw vraag?'

Maar ik wil toch iedereen heel hartelijk bedanken voor wat ik in die twee jaar toch wel geleerd heb. Ik bedank ook de griffiers die mij ook aan alle kanten hebben gesteund. Ik vind ook dat de inwoners van Emmen dankbaar mogen zijn met zo'n burgemeester.

De voorzitter: Dank je wel, Johan. [Applaus.]

Dan gaan we naar de laatste – althans voor dit onderdeel – voordat we even weer een kort intermezzo hebben. Sonja Rixtum-Kort: iemand die net als Johan Grethe constructief oppositie voerde. Samen met je man Edwin zat je namens de PVV in de raad. Dat ging, zoals ik bij hem ook al vertelde, niet altijd soepeltjes. Jullie hadden een hoop gedoe met de partij, maar gelukkig niet onderling. Voor welke partij je ook deelneemt, als man en vrouw in de gemeenteraad zitten valt niet altijd mee. Ik moet er eerlijk gezegd niet aan denken – dat heeft mijn vrouw niet gehoord, dit. Nee.

Het valt zeker niet mee als je ook nog eens een keer kinderen hebt. Maar jij was er, Sonja, en had de afgelopen jaren een bewonderenswaardige inzet. Je probeerde deze verkiezingen met een eigen partij, STIP, maar helaas hebben jullie niet voldoende stemmen bemachtigd en is het niet gelukt om opnieuw in de gemeenteraad te komen. Wie weet over vier jaar.

Je bent in ieder geval nog actief als Statenlid en ik dank ook jou hartelijk voor jou inzet. Ik wens je verder alle goeds. Sonja, dank je wel! [Applaus.]

Mevrouw Kort (STIP): Ja, dank u wel, voorzitter en burgemeester.

Het waren inderdaad turbulente vier jaren de afgelopen periode. Samen met mijn man in de raad zitten is toch heel bijzonder. Je kunt op sommige punten heel snel sparren. Dat was heel fijn. Onlangs in de raad verdergegaan met mijn eigen partij en ondanks dat jullie mijn man in de raad niet meer terugzagen, heb ik heel veel steun aan hem gehad tijdens de opzet van mijn partij. Daarvoor wil ik hem ook graag bedanken.

Ik had heel graag samen met de nieuwe raad, met zowel de oud- als nieuwgedienden, de komende vier jaar in een rustig vaarwater willen doorbrengen. Alleen, dat moeten jullie dit keer zonder mij doen. Maar ik geef de moed niet op en wie weet komen we elkaar nog wel weer tegen. Ik dank jullie wel! [Applaus.]

De voorzitter: Dank je wel. Dan nodig ik Willem en zijn kompaan uit voor een muzikaal intermezzo, volledig geïmproviseerd. Hij zat hier mee te schrijven. Geef uw applaus aan Willem Gunneman! [Applaus.]

De heer Gunneman (woordkunstenaar en performer): Nou, dat was nogal wat informatie. We komen tot het volgende:

*'Lieve Annette of mevrouw Bosch,
Je wist mensen te raken, bent soms iets te bescheiden
Maar wist het verschil te maken
Een staand applaus voor je inzet en je deel
Heel veel goeds en liefde en ook ik viel even stil*

*En Aimée vertrekt naar Friesland, ze genoot ervan
Ze houdt hoorbaar van de paardensport, ziet zelfs de raad als span
En Eddy stond voor Wakker Emmen en het is maar dat u het weet
LEGO-blokjes zijn aan Wakker Emmen niet besteed
Reyhan, die keer zeker terug, het is geen dreigement
Het is juist superlogisch, want ze blijkt een groot talent*

*Voor Marlies waren de bloemen en voel je niet verplicht
Je komt er nog wel achter: Barger-Compas – 'einde bericht'
Henk Sulmann en de beelden, liggend op een groot terras
Zal ik blijven? Nee, ik blijf niet, een terugblik hoe het was
En Johan een bevlogen twitteraar, daarna zelf aan zet
Om ook een dreigement te uiten: 'Bedankt, I ain't seen anything yet.'
En Theo, de attentie komt je kant op. Theo, het allerbeste, je zit thuis
Beterschap en dank je wel namens iedereen, vanuit dit theatraal gemeentehuis*

*En voor Bennie ook een dank je wel, neem de lofzang mee
Een oprecht dankwoord voor alles, raadslid voor de PVV:
Tom Kuilder, het allerbeste, Johan Scheltens en de tijd
Oppositie, coalitie en de betrekkelijkheid
Leuk en houd het leuk, aandacht voor de zachte woorden
Het woord van Johan Scheltens: betrokkenheid in woorden
En de daden*

*En beste Wim, de knop die bleek niet nodig: de drive, je leeft en staat ervoor
Een zware, vooral mooie taak en inderdaad, we hebben er nog veel te gaan: de tijd tikt door
En Jenneke: een bijtertje met LEF!, het plan en als het aan jou lag, zelfs een quiz
'And what happens, stays in Brussels', ik weet hoe fijn een eigen PlayStation is
Johan, zichtbaar jonger, een dankwoord hier vandaag
En dan een dank je wel voor u allen en pardon? Wat is uw vraag?*

*Sonja Rixtum, meid, ik houd het kort, wat was het turbulent
Je bent met STIP de laatste, ook voor jou een compliment*

*Er klinkt een lied hier voor u allen, op dit trotse moment
Een dankwoord voor u allen, omdat u bijzonder bent!*

De voorzitter: Ja ja, ‘omdat u bijzonder bent’. Dat is een mooi bruggetje naar de laatste vier raadsleden die we vandaag gaan toespreken en die vandaag afscheid nemen. Dat zijn inderdaad niet de minsten. Opgeteld een schat aan ervaring in het raadswerk voor de gemeente Emmen.

Ik wil beginnen met Auke Oldenbeuving. Raadslid van het CDA sinds 11 maart 2010 en fractievoorzitter van 2012 tot juni 2020. Lid van de Auditcommissie en ook van de vertrouwenscommissie en niet in de laatste plaats ook een grote steun voor deze burgemeester. Ik heb het klankborden met jou zeer erg op prijs gesteld.

Auke kunnen we wel zien als het historisch en moreel geweten van de raad. In het dagelijks leven financieel adviseur en docent economische vakken. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Hij was ook een van de hoofdeconomen van deze raad. Hij kon het niet laten om ook af en toe in de raadszaal de schoolmeester uit te hangen. Een man met ongelooflijk veel dossierkennis en raadslid dat een mooi, samenhangend en overtuigend betoog kon houden.

Met jou verliest de gemeenteraad ook veel historische kennis. We hebben een paar uitspraken van jou teruggevonden, die jou zo mooi typeren. Zo vertelde je ooit dat je vrouw je onder jouw bijdrage over de Begroting, terwijl je op het spreekgestoelte stond, een sms’je stuurde met de woorden: ‘Wat doen jullie moeilijk, want jullie willen allemaal hetzelfde.’ Dat was in 2014. Je mocht ook graag je opa citeren: ‘Da’s een poest mit meel in de mond hold’n.’ De uitleg vraagt u straks maar zelf aan Auke. En de uitspraak van opa Oldenbeuving: ‘Het middelste en de beide einden krieg je nooit, mien jong.’ En een heel mooie uitspraak van Auke zelf: ‘Verandering is wat anders dan hetzelfde anders doen.’ Dat is wel mooi, ja. ‘Verandering is wat anders dan hetzelfde anders doen.’

Met jou, Auke, gaat er veel wijsheid verloren. We gaan je missen, maar we laten jou niet gaan zonder jou te belonen voor die twaalf jaar raadslidmaatschap. Zoals jij weet, betekent dat dat ik jou mag mededelen dat het Zijne Koninklijke Hoogheid heeft behaagd om jou te onderscheiden en bij Koninklijk besluit van 8 februari 2022 te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Hartelijk gefeliciteerd! [Applaus. Speldt de onderscheiding op.]

De heer Oldenbeuving (CDA): Ik houd me aan de spreektijd, ik heb geoefend thuis. Allereerst vanaf deze plek het volgende. Paulien Mellema neemt ook afscheid vandaag – een beetje, we hebben al eerder van haar afscheid genomen. Ze is vandaag jarig. Paulien, van harte gefeliciteerd!

Vandaag, deze vergadering helaas niet in de raadszaal, de plek waar ik dertig jaar lang iedere veertien dagen minstens één avond kwam in veel verschillende rollen. Het Huis van Thorbecke, zoals burgemeester Van der Velde het zo mooi noemde. Lieve mensen, koester die democratie. Koester het debat en geef het de ruimte. Debatteer over de inhoud en laat de ander in zijn of haar waarde. Doe het hard, maar zorg dat meningen op feiten worden gebaseerd. Verdiep je in dossiers voordat je een commissievergadering binnenkomt. En doe navraag in de ambtelijke organisatie. Daar zitten de mensen die er echt verstand van hebben en die hun kennis graag met je willen delen. Haal de ander op inhoud eruit als er onzin verkondigd wordt en blijf die wethouder bevragen en vraag door.

Plaatsgenoot en goede vriend van me, Roel Grit, schreef onlangs een boek met de prikkelende titel ‘*Beterschap is geen mening*’. In het voorwoord schrijft hij zijn motivatie voor het schrijven van het boek – ik citeer hem maar even: ‘*Politici die voor en namens ons beslissen, moeten wel weten waar ze het over hebben.*’ Goede besluitvorming begint met kennis en inzicht. Alleen dan ben je als raad in staat om kaders te stellen, te controleren en volksvertegenwoordiger te zijn. Dat is wat anders dan belangen behartigen. In de raad vertegenwoordig je alle 107.000 inwoners en niet je eigen achterban.

Een periode van twaalf jaar raadslid afsluitend: het was een grote eer dat werk te mogen doen. Vandaag sluit ik ook dertig jaar inzet voor de gemeente Emmen af. In 1992 begon dat als hoofd economische zaken van het grondbedrijf. Er was nog monisme. Schoonebeek was nog een zelfstandige gemeente. In de commissievergadering zat je als ambtenaar gewoon nog achter de tafel, je gaf toelichting op de stukken en beantwoorde de vragen, de wethouder was voorzitter van de

commissievergadering. Ja mannen, dat was nog eens een tijd! Ik zie ze hier jaloers kijken, onze wethouders.

In de raadsvergadering overigens, zat je nooit achter de tafel, maar in de bankjes aan de zijkant van de raadszaal. Dames en heren, dat is dertig jaar geleden. Die bankjes staan er nog. Je schreef toen briefjes met antwoorden op vragen van raadsleden. Een knipoog naar de bode en die bracht dan het briefje naar de wethouder, die ook raadslid was en meestemde over het besluit. Maar ging die besluitvorming toen zoveel slechter dan nu? Wie het weet, mag het zeggen. Ik heb het in die dertig jaar in ieder geval niet kunnen ontdekken.

Hoewel, één ding hebben we achteraf gezien heel erg fout gedaan. Toen in 1992 de gemeenten Emmen en Schoonebeek samen met Veenoord gingen fuseren, werd de naam van de nieuwe gemeente Emmen. Bij de vorming van de nieuwe gemeente Coevorden heeft men dezelfde fout gemaakt. Als over een poosje Emmen, Coevorden en Borger-Odoorn écht gaan fuseren – ja Karel, dat komt eraan – dan noemen we dat gewoon gemeente Zuidoost-Drenthe met Emmen als een van de dorpen. Dan zijn we gelijk van al dat geharrewar over stad en dorpen af en ik hoop dat nog mee te mogen maken.

Tot slot, moet me van het hart: de grootste doorn in mijn ogen is die raadszaal. Die is nog net als dertig jaar geleden. Er is nu dualisme, er is meer ruimte voor inspraak, maar die interesse voor de gemeentelijke politiek is afgenomen. De verkiezingen duiden daar ook op. Niet dat ik jaloers ben op degenen die gekozen zijn, maar ik duid hierbij op de opkomst. Vandaar mijn oproep hier in het openbaar: maak politiek zichtbaar, uitdagend. Stap als nieuwe raad straks eens één keer over je schaduw heen. Zet die traditionele zuinigheid – moet je horen wie het zegt – en bescheidenheid van je af en bouw een nieuwe raadszaal aan het Raadhuisplein. Maak vergaderingen zichtbaar voor iedereen. Maak zichtbaar wat er gebeurt. Wie het woord voert, staat achter het spreekgestoelte of achter een interruptiemicrofoon, ook van buiten af te zien. Wie met elkaar in discussie zijn, staan en zitten niet. En kijk elkaar aan. Het college zit aan de zijkant en is eventueel op afroep beschikbaar om vragen te beantwoorden. Goede besluitvorming vergt mijns inziens twee dingen: kennis van zaken en de mogelijkheid van debat. Ik zal van debat geen deel meer uitmaken.

Ook namens mijn dierbare collega Theo Gerth, die hier vanavond na zestien jaar raadslid niet meer kan zijn – vanwege toch, ondanks al zijn voorzichtigheid, op het laatste moment een coronabesmetting – dank ik alle ambtenaren, het college en de collega-raadsleden voor de fijne samenwerking. En we wensen de nieuwe raad en het nieuwe college veel wijsheid en inzicht. En Theo: bedankt voor je mooie woorden en je bent van harte welkom in Klazienaveen!

Mij rest niets anders dan af te sluiten met een paar regels van het nieuwste album van Daniël Lohues – ik kan het zeer aanbevelen:

‘Laot moar lös, laot maor gaon.

Het heft gien zin om hier te blieden staon.

Laot moar lös en laot maor gaon

Ik was, als ik joe was, mooi gewoon weggaon.’ [Applaus.]

De voorzitter: De D66-fractie wordt geheel vernieuwd. Twee oude getrouwen – let op, dat is niet zoiets als ‘twee oude getrouwden’ – zetten er een punt achter. Ik begin met de nette fractievoorzitter – want dat is ze: altijd goed verzorgd – Carmen Hoogeveen. [Applaus.]

Mevrouw Hoogeveen – Carmen, mag ik wel zeggen –, jij zit ook al sinds 11 maart 2010 in de gemeenteraad van Emmen. Voor die tijd, van 2 maart 1994 tot 8 december 1995, zat je ook al in de gemeenteraad van Schoonebeek. Carmen vormde een mooi tandem met Karel Eggen – die komt zometeen. Stiekem had ze wel een wat grotere fractie gewild met meer invloed.

Carmen werkt gedegen als raadslid en altijd goed voorbereid. Zij voert het debat op inhoud, speelt nooit op de man of vrouw. Met haar ervaring is ze een vaste waarde in de vergaderingen. Met jouw gevoel voor humor en je kenmerkende lach bepaal je vaak de sfeer. Dat gaan we ook zeker missen. Maar je laat je de kaas ook niet van het brood eten. Ook had je altijd een scherp oog voor tik- en taalfouten in raadsvoorstellen en beleidsdocumenten.

Ook van jou hebben we nog wat mooie citaten gevonden. ‘Fietsen we uit het financiële dal’, ‘De voet kan van de rem, maar waar gaat dat naartoe?’ en de uitspraak die zo goed bij jou past: ‘Communicatie, communicatie en nog eens communicatie, dat is het sleutelwoord.’

Carmen Hoogeveen-Enzing: ook jou mag ik meedelen dat jij voor jouw ruim dertien jaar raadslidmaatschap bij Koninklijk besluit van 28 januari 2022 bent benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ook jij van harte gefeliciteerd! [Applaus. Speldt de onderscheiding op.]

Mevrouw Hoogeveen (D66): Allereerst wil ik zeggen dat ik heel dankbaar ben dat ik twaalf jaar raadslid heb mogen zijn van deze mooie gemeente. Ik wil in de eerste plaats Karel Eggen bedanken voor de fijne samenwerking als fractiegenoot al die jaren en onze steunfractieleden, van wie sommigen nu raads- of commissielid mogen worden. Daarnaast natuurlijk mijn man, familie en vrienden voor het begrip en de steun voor en van het raadswerk. Verder wil ik de bodes, baliemedewerkers en overige ambtenaren van het gemeentehuis te Emmen erg bedanken voor hun vriendelijkheid en service. Speciale dank gaat ook uit naar de medewerkers van de griffie op wie ik altijd kon rekenen.

Ook bedank ik de accountants met wie ik in de Auditcommissie heb mogen samenwerken, en de leden met wie in het presidium mocht zitten. Verder wil ik de raadsleden bedanken met wie ik in de drie verschillende raadsperiodes veelal op inhoud heb mogen vergaderen. En niet in de laatste plaats bedank ik de wethouders, de gemeentesecretaris en onze burgemeester voor de wijze waarop wij als kleine oppositiepartij altijd zijn behandeld.

Het waren roerige tijden van ambitieuze centrumvernieuwingenplannen, van schetsen op papier tot aan de openingen, de decentralisatie van diverse rijkstaken en de verschillende bezuinigingsrondes die doorgevoerd moesten worden. Maar Emmen wordt steeds meer een gemeente om trots op te zijn. Denk aan de rust, aan de saamhorigheid in de verschillende dorpen en het vernieuwde levendige centrum met een geweldig Raadhuisplein, Wildlands en dit mooie theater.

Ik kijk met een glimlach terug op alle ontmoetingen met mensen van verschillende organisaties, waar we bijna altijd vriendelijk zijn behandeld en waar we soms weinig, maar soms ook wat meer voor konden betekenen. Ik kijk ook terug op wat ik maar noem ‘een nette raad’, waarin we altijd elkaar met respect behandelden en waar de meesten gelukkig bijna altijd aanwezig waren.

Ik wens de nieuwe raad dan ook hetzelfde onderlinge respect en verantwoordelijkheidsgevoel om Emmen nog weer een beetje mooier en fijner te maken om in te wonen, te werken of te recreëren. Dank! [Applaus.]

De voorzitter: Dan ga ik verder het mannelijke deel van de tandem, Karel Eggen. [Applaus.]

De altijd energieke en vrolijke Karel Eggen. Sinds maart 2010 zit jij in de gemeenteraad van Emmen. Dat was jouw derde gemeente, want je hebt van 2 maart 1994 tot 4 maart 1998 in de gemeenteraad van toen nog de gemeente Borger gezeten. En van 8 maart 2002 tot 1 januari 2004 in de gemeenteraad van Borger-Odoorn, de gemeente waar je nu ook weer actief bent.

Voor ons was je dé ambassadeur van sport en onderwijs. Je maakte iedereen jaloers met schitterende foto's van lange fietstochten in moordende tempo's. Ook in de raadsvergadering was je als een gymleraar voor de klas. Je maakte tijdens de vergaderingen een energieke indruk, alsof je je trainingspak nog aan had. Maar voordat we misverstanden krijgen: je kwam uiteraard altijd correct gekleed.

Jouw vragen aan het college waren scherp, maar vaak met een kwinkslag. Je was niet altijd vrolijk. Soms ging je er wel met een gestrekt been in. Ik denk nog terug aan die boeiende discussie met de PVV over kerncentrales.

Ook van jou hebben we nog enkele kenmerkende uitspraken gevonden. Citaat: ‘Zo moeilijk moet het toch niet zijn? Links zet je bijvoorbeeld neer wat je binnenkrijgt, rechts zet je neer wat je uitgeeft en daar komt een bedrag. Zo simpel lijkt het mij.’ Het is wat Cruijffiaans dit, dames en heren. Of: ‘Ja, bij mij is de referentie mijn 88-jarige moeder en die is uiterst tevreden over alle culturele zaken hier: die hoeft alleen maar te sjoelen.’

Je maakte gedurende het raadslidmaatschap privé heel veel mee. Maar het is fantastisch om te zien hoe je als trotse opa een nieuw leven in Borger opbouwen met een fijne vrouw. We wensen je daar alle geluk mee.

Karel Eggen, als dank jouw tomeloze inzet als raadslid voor de gemeente Borger, Borger-Odoorn en de gemeente Emmen ben ook jij bij Koninklijk besluit van 24 februari 2022 benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Van harte gefeliciteerd! [Applaus. Speldt de onderscheiding op.]

De heer Eggen (D66): Meneer de voorzitter – zo beginnen we altijd – dank u wel voor de prachtige woorden. Ik ben niet gewend om van een papiertje te spreken. Dat doe ik meestal uit het hoofd, maar ik heb toch een paar dingen opgeschreven.

Ik vind het een enorm voorrecht dat ik al die jaren als raadslid heb mogen functioneren en op heb mogen komen – dat is hier al door meerdere collega's gezegd – voor alle inwoners. 'Burgers' mag je niet zeggen. Want er wordt weleens gedacht dat je alleen opkomt voor diegenen die op je gestemd hebben. Ja, je weet niet eens wie op je gestemd hebben, dus je idealen als D66 – die ik samen met Carmen uit wilde dragen – houd je, maar je komt voor alle inwoners op en je bent er voor alle inwoners. Je bent ook beschikbaar voor alle inwoners. Ik ben vaak gebeld, heb vaak een mailtje gekregen en dan ging je in gesprek met zo'n iemand. Dat was echt fantastisch om te doen. Ik ben nooit bedreigd, gelukkig niet. Ik heb wel van collega's begrepen dat die wel bedreigd zijn – vreselijk, het zou niet moeten kunnen.

Waar heb ik van genoten? Ik heb genoten van de werkbezoeken aan – ik ga niet allemaal noemen aan wie – maar er zijn een paar bijgebleven. Naar Sedna, een geweldige organisatie. Naar De Toegang. Jenneke Ensink was zo iemand die zei: 'We gaan naar De Toegang, jongens! Die wethouder kan bepalen wat ie wil, wij gaan gewoon naar De Toegang!' Super Jenneke, we zijn er geweest, drie à vier keer, en we hebben De Toegang zien groeien. We zijn bij de politie geweest. Het mooiste vond ik de twee nachten en de twee avonden dat ik mee mocht met de politie. Dan krijg je pas écht respect voor de politie. Dat had ik al, maar dat is dan verdubbeld. Naar het AZC zijn we geweest. Als onderwijsman ben ik daar op de school geweest. Ik heb diep, diep, diep respect voor de collega's daar. Diep respect voor de collega's van het CAO.

We zijn ook op het Emmetec-terrein geweest bij meerdere fabrieken enzovoort. EOP-bezoeken: hartstikke belangrijk, want 'erkende overlegpartners'. Dit even om uit te leggen voor de mensen die niet weten wat dat is. Vooral blijven mij bij Nieuw-Dordrecht en Emmerhout, die heel wat initiatieven zelf hebben genomen. We zijn bij de tuinders geweest en we zijn bij de brandweer geweest. Henk Huttinga en ik mochten een pak aan en we mochten een dak van zo'n auto afknippen – fantastisch! Ja, vind ik fantastisch. Eddy heeft iets met auto's en ik heb iets met daken van auto's afknippen.

Waren er ook ergernissen? Ja. Ik ben zo vrij om dat nu te zeggen. Ik kan me niet voorstellen dat een zichzelf respecterende partij drie kwart van de tijd afwezig is. Ik hoop dat dat de komende periode niet zo is.

Dank aan de griffie, aan mijn grote vriend Harry en Frank, die regelmatig met ons ging fietsen, en de rest van de griffie. Dank aan de ambtenaren, bij wie je altijd terechtkon, met wie je altijd in gesprek kwam en die soms toch weleens iets meer vertelden dan zij eigenlijk mochten vertellen: fantastisch! Dank aan de wethouders, alle vijf zeer benaderbaar. Met één wethouder – voor mij een weet, voor de wethouder ook, maar voor u een vraag – had ik tijdens de vergaderingen al ook weleens appcontact. Dat mocht eigenlijk niet, maar dat deed ik wel. Fantastisch! Dan hadden we weer eens dezelfde mening over iemand die insprak: nooit negatief, wel komisch. Dank aan de burgemeester: Eric, daar kon je altijd bij terecht – echt fantastisch!

En dank aan mijn familie. Fantastisch dat jullie mij altijd hebben laten gaan en uiteindelijk mij gewoon de tijd daarvoor hebben gegeven. Het laatste wat ik nog wil zeggen, is: dank aan de mooiste commissie die er is, de commissie Samenleving. Ik pestte altijd mijn bazin Carmen met het feit dat het daar echt om mensen gaat. De andere commissies gaan over steen en gaan over geld. Hartstikke belangrijk, maar in de commissie Samenleving gaat het bijvoorbeeld laaggeletterdheid. Zo enorm belangrijk. Over Wmo, over armoede, cultuur, onderwijs en sport. Alsjeblieft, nieuwe raad, ik heb er twaalf jaar over gedaan om het onderwijs te verzelfstandigen. Hartelijk dank, wethouder van de PvdA. En hartelijk dank, Anita, dat jij je fractie daarvan hebt kunnen overtuigen, want de wethouder ervoor wilde dat nooit. Belangrijk: laten we vooral sport, onderwijs en cultuur voorop zetten. Want wat is het belangrijk als we zien hoeveel jongelui met overgewicht we hier hebben. Dat wil niet zeggen dat een leerkracht bewegingsonderwijs alleen maar gymnastiek moet geven. Nee, die moet meer dingen doen. die moet bezig zijn met gezonde voeding, gezonde opvoeding enzovoort, enzovoort.

Ik zie de voorzitter al bijna de tijd afklappen, dus ik stop. Hartelijk dank en ik wens de nieuwe raad heel veel succes. dank u wel! [Applaus.]

De voorzitter: Dan gaan we naar het allerlaatste raadslid van wie we vanavond afscheid nemen: Harry Leutscher. [Applaus.] Meneer Leutscher, beste Harry, twee periodes was jij raadslid in de gemeente

Emmen. Van 14 maart 2002 tot 28 september 2006 en van 11 maart 2010 tot 16 maart 2022. Je was tot juni 2020 fractievoorzitter. Daarna gaf je het stokje over aan je maatje Jenneke Ensink.

We kennen jou als het raadslid dat graag de hele wereld over zwerft. Dat online vergaderen kwam jou wel goed uit. Want dat gaf jou de mogelijkheid om vanuit overal ter wereld mee te doen. Je bent een enigszins flamboyant persoon, verbaal sterk en heel scherp op een aantal thema's. Ik noem bijvoorbeeld het cultureel gehalte kin het Rensenspark, waarbij vaak kunsttentoonstellingen in de meest exotische plaatsen als referentie dienden.

Uitspraken van jou zijn er genoeg. Ik citeer: 'Er lijkt in dit collegevoorstel terughoudendheid te zitten.' Of: 'Pas op dat wij niet als overheid voor de burger gaan bedenken wat hij of zij wel en wat hij of zij niet kan.' En nog recent over de opvang van Oekraïners, in een werkelijk prachtig betoog: 'Het hart kan niet groot genoeg zijn.' Dat prachtige betoog was meteen jouw laatste raadsbijdrage, maar het was er een om in te lijsten.

Recht uit mijn hart zeg ik: dank je wel voor al die jaren inzet voor de gemeenteraad van Emmen. Ik mag ook jou mededelen dat jij bij Koninklijk besluit van 8 februari 2022 bent benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. En daarmee feliciteer ik je van harte. Hartelijk gefeliciteerd! [Applaus. Speldt de onderscheiding op.]

De heer Leutscher (LEF!): Eric, dank je wel voor de mooie woorden en via u, burgemeester, dank aan Zijne Majesteit de Koning voor deze onderscheiding.

Na ruim zes jaar komt een eind aan mijn actieve politieke carrière, die alleen maar mogelijk is gemaakt door met name de partij LEF! die dat mogelijk heeft gemaakt. Dank aan het bestuur, dank aan de steunfractie om vooral heel actief de afgelopen jaren bezig te zijn. En vooral ook dank aan Jenneke Ensink, mijn lieve en zeer getalenteerde collega aan wie ik de laatste twee jaar volop de ruimte hebt gegeven om zich te kunnen etaleren.

Ja, ik kwam in de raad – ik kijk even naar jou, Henk, we hebben heel vaak naast elkaar gezeten en heel veel plezier gehad. Als we kijken naar de thema's: in 2002, toen ik in de raad kwam, Stichting Opmaat. Niemand kent die hier, maar het was een van de eerste dossiers dat op tafel kwam. FC Emmen ook.

Ja, en dan sta je hier aan het einde van je politieke carrière – een bewuste keus. Ook een bewuste keus om als LEF! deze periode niet mee te doen en over twee jaar weer de opmaat te maken richting 2026. Dank aan de gemeentelijke organisatie, dank aan de raad, dank aan het college. Maar vooral dank aan onze kiezers die het mogelijk hebben gemaakt om wat ik heb kunnen en mogen doen, waar te kunnen mogen. Dat betekent nu dat ik terecht kom in een politiek rustiger vaarwater. Dat betekent ook dat ik vanavond geen uitspraken ga doen over allerlei onderwerpen die misschien spelen na de verkiezingen. Dat is niet aan mij, dat is aan de nieuwe raad.

Op één ding na. Bij de verkiezingen is het in Emmen gebeurd dat er één partij gaat toetreden tot de raad, Forum voor Democratie. Daarmee treedt er voor het eerst neofascisten toe tot ons democratisch orgaan. Ik heb één vraag, één verzoek aan de nieuwe raad: om onze democratische normen te bewaken de komende vier jaar. Dat grenzen in acht worden gehouden en daar geen millimeter ruimte bij te bieden.

Met de andere onderwerpen ga ik me niet bemoeien. Ik ga genieten van mijn politieke pensioen. Ik wens u alle goeds, het ga u goed. Dank u wel! [Applaus.]

De voorzitter: Dank je wel, ook Harry voor de mooie woorden.

We zijn nog niet helemaal aan het eind van deze bijeenkomst. We hebben zo nog wat fotomomenten die we gaan doen. maar eerst gaan we weer, voor de laatste keer, luisteren naar Willem Gunneman. Willem! Bent u daar klaar voor? Het gaat helemaal lukken.

De heer Gunneman (woordkunstenaar en performer): Dit is misschien wel een mooi moment om samen af te sluiten. Ik ben wel nieuwsgierig naar u: wat zou er in moeten zitten als ik nu namens u allen terug zou moeten blikken op de afgelopen periode? Wat moet er dan zeker in? Roept u maar! Goed, dan begin ik met mijn laatste lied:

*'De raadsleden spraken bevlogen, ze stonden stil in de tijd
Ze hebben een toekomst voor ogen, een toekomst in het licht van beleid*

*Waar het gaat om respect, waar het gaat om respect
En waar het gaat in dit Drentse land: om de ouwe en de nieuwe hand
Het ouwe handje, het nieuwe handje: het mag weer bij elk bezoek
Het ouwe handje, het nieuwe handje: bij de borrel en bij de gevulde koek
Het mag weer: het respect en bevlogen met elkaar
Oprecht stappen zetten voor wat komt*

*Je realiseert je als geen ander dat het gaat om elkaar oprecht versterken
Blijf in gesprek, heb respect voor ieders standpunt
En blijf in alles betrokken samenwerken
En waar u ook de komende tijd nog in van die stoere auto's rijdt
En een ander er wellicht voor kiest om heimelijk te gaan lopen
Waar dat ene raadslid liefdevol met passie het ene dak na het andere dak met een zaag volledig opent
Dat is het verschil en juist die verschillen maken
Dat is het verschil en juist die verschillen maken waar de raad voor staat*

*Dus maak het komende jaar en jaar na jaar, jaar na jaar, een mooie toekomst met elkaar
Voor Emmen, voor Emmen, in het Drentse, Drentse land
Met een ouwe (met een ouwe) en bovenal een nieuwe hand
Ach, aan alles komt een einde, alles gaat voorbij
En als u werkelijk wilt bezuinigen, doe dat dan niet op mij'*

De voorzitter: Mooi! Dat laatste zullen we niet doen. Want we hebben ervan genoten – knap! Wij hebben nog een paar dingen te doen. Wij hebben heel veel mensen een cadeautje gegeven, maar dat cadeautje geldt natuurlijk voor de hele raad. Wij gaan even in volgorde hier mensen naar voren halen om nog een cadeau in ontvangst te nemen: een bloemetje en een mezzotint. [Hierna roept de voorzitter per fractie de raadsleden en de vier vertrekkende raadsleden met koninklijke onderscheiding apart naar voren om, waar nog nodig, de cadeaus in ontvangst te nemen en een groepsfoto te maken.]

B3. Sluiting

De voorzitter: Dames en heren, we zijn twee uur verder. Dank in ieder geval voor uw aandacht en concentratie, want het was een heel lange zit. Maar om recht te doen aan alle vertrekkende mensen denk ik dat we deze tijd wel nodig hadden.

Dank ook aan degenen die digitaal hebben meegekeken. Volgens mij helpt dat inderdaad om een mooi afscheid met elkaar te organiseren.

Ik nodig u uiteraard uit voor een hapje en een drankje in de foyer van dit mooie theater. Nogmaals, als er nog wat speciale foto's gemaakt moeten worden, dan doen we dat straks nog even in de foyer. Want de fotograaf blijft er nog wel even bij, dus dat is geen enkel punt.

Ik meld u dat aankomende woensdag in ditzelfde theater om 19.30 uur de installatie is van de nieuwe gemeenteraad. Ook degenen die afscheid hebben genomen, zijn daarbij van harte welkom.

Dan sluit ik hierbij deze allerlaatste vergadering van de gemeenteraad 2018-2022 en ik herinner u nog maar even – volgens mij was het ook mooi in het lied opgenomen: u bent nog raadslid tot woensdag 30 maart om 0.00 uur, dus houd het een beetje netjes tot die tijd. Daarna mag ik van alles doen wat u wilt en dan zie ik u wel ergens op het politiebureau – geen enkel probleem.

Ik nodig u nu van harte uit om na te praten met een hapje en een drankje. Dank voor uw aandacht en ik sluit deze raadsvergadering. [Applaus.]

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 28 april 2022,

De voorzitter,

De griffier,